

ARBEID ER INKLUDERING

Arbeid er mer enn bare jobb. Jobb er fellesskap, vennskap og mestring som gir økt økonomisk frihet. På arbeidsplassen utvikler vi oss, holdes oppdatert på endringer og tilegner oss ny kunnskap. Høyre mener det er viktig å ha en tilknytning til arbeidslivet gjennom hele livet. Ordninger for å kompensere for midlertidig tap av arbeidsinntekt av velferdshensyn, må ikke utvikles til å bli permanente ordninger som holder oss utenfor arbeidslivet. Målet med velferdsstaten er å styrke og inkludere folk, samt å sikre selvstendige liv og deltakelse i samfunnet.

Velferden i Norge er basert på vår felles arbeidsinnsats. De fleste av oss vil i løpet av livet ha behov for å lene oss til den tryggheten velferdssamfunnet skal gi oss. Det er viktig at velferdssamfunnet er tilstede med støtte og hjelp om vi skulle trenger det. En bærekraftig velferd forutsetter at alle som kan bidrar. Norge har i mange år hatt høy sysselsetting, men stadige endringer i samfunnet gjør at vi nå merker en lavere grad av sysselsetting enn tidligere. Robotisering og automatisering påvirker allerede sammensetningen av norsk næringsliv og arbeidsplasser. For noen skaper det muligheter til å hente hjem produksjon, og dermed grunnlag for nye arbeidsplasser. For andre betyr det at eksisterende arbeidsplasser automatiseres bort, og at kravene til kompetanse heves.

For å sikre et bærekraftig velferdssamfunn må flere jobbe. Det må da lønne seg å øke kompetansen slik at vi kvalifiserer til dagens arbeidsmarked og at det å jobbe er økonomisk lønnsomt. Høyre vil derfor satse på kompetanse og aktivitet. Høyre ønsker livslang læring.

Manglende kompetanse er ofte den viktigste barrieren for inkludering. For unge som har falt fra i videregående skole eller for innvandrere som kommer til Norge med lave kvalifikasjoner, kan terskelen for å komme inn i arbeidsmarkedet bli høy. Krav til kompetanse og høye lønnskostnader kan føre til at arbeidsgivere stiller krav som ligger høyere enn det mange kan innfri, og det blir vanskelig å få arbeid uten betydelig kvalifiseringsinnsats eller midlertidig lønnstilskudd.

Høyre mener at oppskriften for å få flere personer i arbeid er den samme, uansett bakgrunn. Arbeidssøkers kompetanse må tilfredsstillende kravene norsk arbeidsliv stiller. Høyre vil derfor tilby muligheter til å kvalifisere seg til jobbmarkedet, og innrette ytelser slik at aktiviteter, utdanning og arbeid lønner seg. Vi vil også sikre at eldre med god arbeidsevne står lenger i jobb om de kan og vil.

Høyre mener at det å stille krav er å bry seg. Det finnes i dag mange aktivitetskrav for mottak av ytelser. Mye tyder på at arbeid- og velferdsforvaltningen tolker kravene til aktivitet for mottak av ytelser ulikt og i mindre grad enn det regelverket åpner for. Høyre vil endre på dette. Vi vet at mennesker er forskjellige og at det er store variasjoner i utdanningsnivå, yrkeserfaring, språkkompetanse og motivasjon. Høyre vil derfor tilrettelegge for differensierte og fleksible tilbud i tråd med hver enkeltes behov.

Tydelig lederskap og løpende holdningsarbeid for å styrke respekt for mangfoldet er avgjørende for et trygt og inkluderende arbeidsliv.

For innvandrere vil vi tilrettelegge for rask bosetting, et kvalitetsløft i introduksjonsprogrammet og differensiere et utdanningsløp som kan gi rask komplettering av deres medbrakte utdanning og kompetanse.

Høyre-styrte kommuner skal gå i front i regjeringens inkluderingsdugnad, gjerne i samarbeid med de lokale bedriftene, sosiale entreprenører og frivillig sektor. Målet er at lærlinger skal få lærlingplass, innvandrere skal i arbeid eller utdanning, unge skal aktiveres og personer med funksjonsnedsettelser skal få en sjanse til å delta i arbeidslivet. Det er i kommunene inkluderingen og integreringen skjer, og det er et kommunalt og fylkeskommunalt ansvar å sikre god kvalitet i grunnskolen, voksenopplæring og introduksjonsprogrammer.

Kvalifisering til arbeid

- Utvikle og forbedre et kompetansegivende, formelt etterutdanningssystem som er tilpasset fremtidens arbeidsliv og som kan kombineres med å stå i en ordinær, full stilling. Dette må gjøres i samarbeid mellom fagskoler, høyskoler, universiteter og partene i arbeidslivet der bruk av undervisningsressurser fra bl.a næringsliv kan benyttes.
- Tilrettelegge for effektiv omskolering til yrker hvor samfunnet trenger arbeidskraft der grupper rammes av ledighet
- Vurdere å fjerne regelen om at man kun får støtte fra Lånekassen om man studerer mer enn 50 prosent av tiden.
- Utnytte ledig kapasitet i skoler og høyere utdanningsinstitusjoner i sommerhalvåret, til henholdsvis, intensive etter- og videreutdanningsprogrammer, intensiv norskopplæring og intensivt introduksjonskurs.
- Kommuner bør vurdere å samlokalisere introduksjonsprogram, voksenopplæring og NAV, for å sikre bedre samspill og fleksible tilbud for deltakerne.
- Legge til rette for systematisk utprøving og evaluering av ulike modeller for opplæring, slik at valg av opplæringsmodeller – i klasserom, arbeidsliv, eller kombinasjoner av disse – blir mer kunnskapsbasert.
- Høyre-styrte kommuner skal ha en plan for kompetanseutvikling av sine ansatte og kartlegge hvordan kompetansepolitikken virker i offentlig sektor.
- Sørge for raskere godkjenningsordninger for utenlandsk utdanning, og gi supplerende opplæringstilbud ved behov. Der det er mulig, bør myndighetene sørge for at det utvikles alternative dokumentasjons- og godkjenningsordninger, særskilte opptaksmuligheter og fleksible og differensierte tilbud med integrert norskopplæring. At det skal være mulig for både offentlige og private barnehager å starte språktilbud for foreldre av innvandrerbarn.
- Innføre kompetansekrav for nye lærere i voksenopplæringen. Lærerne må ha fordypning i norsk, matematikk og engelsk dersom de skal undervise i disse fagene.
- Legge til rette for mer bruk av arbeidspraksis i introduksjonsprogrammet.
- Øke og differensiere lærlingtilskuddet.
- Gjennomgå trygde- og støtteordninger for å sikre at det alltid skal lønne seg å jobbe.

Eldre og arbeid

- Fjerne aldersgrensene i arbeidsmiljøloven, og erstatte det med en individuell vurdering.
- Gjennomgå aldershindringer i arbeidsliv og andre offentlig utvalg eller råd.
- Gjennomføre pensjonsreform i offentlig sektor

- Gjennomgå og vurdere effekten av seniorpolitiske tiltak, herunder vurdere å heve særaldersgrensene for alderspensjon i enkelte yrkesgrupper i offentlig sektor.

Inkluderende tiltak

- Høyre-styrte kommuner skal sørge for at inkludering av innvandrere, personer med funksjonsnedsettelse, sykemeldte og andre som står utenfor arbeidsmarkedet er prioritert i kommunale planer, at det etableres tydelig resultatmål og at kommunale politikere etterspør rapportering om resultater.
- Høyre-styrte kommuner skal innta en aktiv holdning mot diskriminering og ha nulltoleranse for mobbing og trakassering.
- Innføre IPS, såkalt Jobbresept, over hele landet, et tiltak hvor arbeid er en del av behandlingen for å hjelpe unge som sliter med psykiske og/eller med å komme seg i arbeid.
- Tilrettelegge for flere forsøk med anonyme søknader i det offentlige der målet er mangfold i arbeidslivet.
- Gi bemanningsbransjen tilgang til NAVs CV-bank og registre over arbeidsledige, dersom brukeren samtykker.

Aktivitetsretting og ytelser

- Innføre forsøk hvor NAV, fylkeskommunen, kommunene og det private næringsliv samarbeider om fleksibel bruk av tiltaksmidler.
- Gradvis utvide aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottakere til nye grupper
- Vurdere å stramme inn aktivitetskravet for sykemeldte fra 8 til 6 uker, og tilrettelegge for deltakelse på tilbud som kan bidra til friskmelding.
- Belønne aktører som bidrar til å få folk raskt tilbake i arbeid.
- Sikre at gradert sykemelding og gradert uføretrygd er hovedregelen.
- Jobbe for at de som søker uføretrygd blir vurdert av et tverrfaglig team før uføretrygd godkjennes.
- Midlertidig uføretrygd bør benyttes der det er potensiale for tilbakeføring til arbeidslivet.
- Opprette en prøveordning der foreldre til barn som kvalifiserer til gratis kjernetid i barnehagen må delta på kvalifiseringsprogrammer dersom de ikke er i arbeid, aktivitet eller utdanning.
- Styrke ordninger som lønnstilskudd og arbeidstrening i ordinære virksomheter for å hjelpe flere inn i arbeidslivet.
- Målrette dagpengeordningen mot personer som har en nær tilknytning til arbeidslivet og som nylig har opplevd et inntektsbortfall.

Ny i Norge

- Pålegge fylkeskommunene å ta inn nyankomne elever hele året.
- Evaluere ordningen med mottaksklasser.
- Oppmuntre til at private eller ideelle organisasjoner kan tilby introduksjonsprogram eller deler av et program.
- Styrke kravene til lærerkompetanse i introduksjonsprogrammene og sørge for introduksjonsprogram hele året.

- Utvikle egne entreprenørskaps- og gründerkurs for innvandrere til bruk i introduksjonsprogrammet.
- Vurdere behov for videre introduksjonsprogram allerede etter ett år, for å sikre høyere intensitet og raskere overgang til arbeid eller utdanning.
- Tilby raskere progresjon i introduksjonsordningen for de som har potensiale til det.
- Innføre økonomiske insentiver for aktører som kan gi innvandrere tilbud som bidrar til opplæring og raskere overgang til arbeid eller utdanning.
- Åpne for at deler av introduksjonsprogrammet gjøres om til ordinært arbeid eller utdanning.
- Utvikle opplæringsmoduler i introduksjonsprogrammet. Kommunene bør fortsatt ha friheten til å tilpasse sine programmer til lokale forhold og behov.
- Utvikle yrkesrettede kvalifiseringsmoduler med sikte på formalisert kompetanse, der det er tilrettelagt også for deltakere uten grunnskole, og der norskopplæringen er integrert.
- Innføre en ordning der personer som etter tre års oppholdstillatelse mottar kommunale ytelser og støtteordninger, ikke er i arbeid, og som ikke har tilfredsstillende norskkunnskap får en aktivitetsplikt til å delta på språkopplæring.
- Stramme inn dagens fraværsreglement i grunnskoleopplæring for voksne slik at dette blir i tråd med gjeldende fraværsreglement i videregående opplæring.
- Fjerne særrettighetene for flyktninger i folketrygden, slik at flyktninger i større grad likebehandles med norske statsborgere og andre med lovlig opphold i Norge.

Øvrige tiltak

- Legge til rette for at normen ved nye stillingsutlysninger er heltid, og arbeide for bruk av alternative arbeidstidsordninger.
- Følge opp og vurdere anbefalingene fra NOU 2016:1 Arbeidstidsutvalget – *Regulering av arbeidstid - vern og fleksibilitet*.
- Innføre pakkeforløp for psykiske lidelser og muskel- og skjelettlidelser, med siktemål om tilbakeføring til arbeid eller utdanning.
- Gi NAV økt frihet og tillit for å sikre brukerne riktig tiltak til riktig tid, i tråd med NAV-meldingen. Stortinget skal i mindre grad detaljstyre aktiviteten.
- Sikre tidlig innsats i skolen gjennom tilrettelagt undervisning for barn som trenger det.